UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

6 Crimina presbytero proprio dic, qui sapiens sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

C. II. ¶ *Pænitentes negotiationis lucra abjiciant.*

Item Leo Papa *epiſt.90. al.92. ad Ruſticum Epiſcopum, c. 9.*

QValitas *a* lucri negotiantem aut excuſat 1, aut arguit: quia eſt & honeſtus quæſtus, & turpis. Verumtamen pœnitenti utilius eſt etiam diſpendia pati, quàm periculis negotiationis obſtringi: quia difficile eſt inter ementis, vendentiſque commercium non intervenire peccatum.

1 ¶ Excuſat] *Sic ex originali, & Polycarpo, & Ivone, & Burchardo: nam in Gratiani exemplaribus erat,* accuſat.

C. III. ¶ *Poſt pœnitentiam ad militiam ſæcularem redire non licet.*

Idem *ibidem, cap. 10.*

COntrarium *b* eſt omninò eccleſiaſticis regulis, poſt pœnitentiæ actionem redire ad militiam ſæcularem: cùm Apoſtolus dicat: [Nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſæcularibus.] Vnde non eſt liber à laqueis diaboli, qui ſe militiæ mundanæ voluerit implicare.

C. IV. ¶ *Decennio pœniteant, qui poſt pœnitentiam ad ſæcularem militiam redeunt.*

Item ex Nicæno concilio, *cap. 11.*

SI qui verò per Dei gratiam vocati, primò quidem oſtenderunt fidem ſuam depoſito militiæ conjugio, poſt hæc autem ad proprium vomitum ſunt reverſi, ut & pecunias darent, & ambirent redire rurſum ad militiam, iſti decem annis ſint inter pœnitentes poſt primum triennium, quo fuerint inter audientes. Ab omnibus verò præcipuè illud obſervetur, ut animus eorum, & fructus pœnitentiæ attendatur. Quicunque enim cum omni timore, & lachrymis perſeverantibus, & operibus bonis converſionem ſuam non verbis ſolis, ſed opere & veritate demonſtrant, cùm tempus ſtatutum etiam ab his fuerit impletum, & orationibus jam cœperint communicare, licebit Epiſcopo humanius etiam circa eos aliquid cogitare. Qui verò indifferenter habuerint lapſum, & ſufficere ſibi, quòd intra eccleſiam introierint, arbitrantur, iſti omnimodo tempora ſtatuta complebunt.

¶ *Caput hoc eſt poſterior pars capitis undecimi ex priſca verſione: quæ verſio eſt omiſſa in poſtrema quatuor tomorum Colonienſi conciliorum editione, & ejus loco quatuor verſiones poſitæ, ex quibus facile corrigi poſſunt quæ in hac interdum obſcurè & mutilatè dicuntur: Quòd verò ad ſententiam canonis pertinet; legenda ſunt, quæ à Zonara ac Balſamone in ipſius explicatione, & à Ruffino lib. 10. hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, cap. 6. & à Cardinali Varmienſi contrà Brentium libro tertio afferuntur. Agitur enim de illis militibus, qui impio Licinio vetante cingulum militiæ ab iis retineri, qui fidem Chriſto datam ſervare vellent, illum abjicere, quàm fidem frangere maluerant; ac tamen poſtea cupiditate terrena victi, illum recuperare conati fuerant, quod argumento erat, ipſos à fide deſciſcere. In codice verò canonum hæc eſt inſcriptio hujus capitis:* De his qui abrenuntiaverunt, & iterum ad ſæculum ſunt regreſſi.

C. V. ¶ *A communione ſuſpendatur, qui poſt pœnitentiam ad ſæcularia redeunt.*

Item ex concilio Aurelianenſi I. *cap. 23.*

DE his, qui ſuſcepta pœnitentia religionem ſuæ profeſſionis obliti, ad ſæcularia relabuntur, placuit eos & à communione ſuſpendi, & ab omnium catholicorum conviviis ſeparari. Quòd ſi poſt interdictum cum eis quiſquam præſumpſerit manducare, & ipſe communione privetur.

C. VI. ¶ *Quæ ſit falſa pœnitentia.*

Item Gregorius VII. *in ſynodo Romana celebrata anno 1078. c. 6.*

FAlſas *a* pœnitentias dicimus, quæ non ſecundùm auctoritatem ſanctorum Patrum pro qualitate criminum imponuntur. Ideoque quicunq; miles, vel negotiator, vel alicui officio deditus, quod ſine peccato exerceri non poſſit, ſi culpis gravioribus irretitus ad pœnitentiam venerit, vel qui bona alterius injuſtè detinet, vel qui odium in corde gerit, recognoſcat ſe veram pœnitentiam non poſſe peragere, per quam ad æternam vitam valeat pervenire, niſi negotium derelinquat, vel officiũ deſerat, & odium ex corde dimittat, bona, quæ injuſtè abſtulit, reſtituat, arma 1 deponat, ulteriusq; non ferat, niſi conſilio religioſorum Epiſcoporum pro defendenda juſtitia. Ne *b* tamen deſperet, interim quidquid boni facere poterit, hortamur, ut faciat: ut omnipotens Deus cor illius illuſtret ad pœnitentiam.

1 ¶ Arma] *Totum hoc membrum quod pertinet ad arma, in originali, & Polycarpo eſt ante verba illa,* negotium derelinquat. *Sed ob gloſſam ordo non eſt reſtitutus.*

C. VII. ¶ *Poſt converſionem ad negotium redire non licet, quod ſine peccato agi non poteſt.*

Item Gregorius *in homilia 24. Evangel.*

NEgotium, quod ante converſionem ſine peccato extitit, hoc etiam poſt converſionem ſine peccato culpa non fuit. *& infrà.* ¶ Sunt enim pleraq; negotia, quæ ſine peccatis exhiberi aut vix, aut nullatenus poſſunt. Quæ ergo ad peccatum implicant, ad hæc neceſſe eſt, ut poſt converſionem animus non recurrat.

C. VIII. ¶ *De eodem.*

Item Innocentius Papa ſecundus *in concilio Romano c, c. 22.*

4 ps FRatres noſtros Epiſcopos, & Presbyteros admonemus, ne falſis pœnitentiis laicorum animas decipi, & in infernum pertrahi patiantur. Falſam autem pœnitentiam eſſe conſtat, cum ſpretis pluribus de uno ſolo pœnitentia agitur; aut cùm ſic agitur de uno, ut non diſcedatur ab alio. Vnde ſcriptum *d* eſt, [qui totam legem obſervaverit, offendat autem in uno, factus eſt omnium reus.] ſcilicet, quantum ad vitam æternam: ſicut enim ſi peccatis eſſet omnibus involutus, ita ſi in uno tantùm maneat, æternæ vitæ januam non intrabit. Falſa etiam ſit pœnitentia, cùm pœnitens ab officio, vel curiali, vel negotiali non recedit; quod ſine peccato agi nulla ratione prævalet: aut ſi odium in corde geſtetur, aut ſi non offenſo cuilibet ſatisfiat; aut ſi non indulgeat offendenti offenſus, aut ſi arma quis contra juſtitiam gerat.

DISTINCTIO VI.

1 ps C*Vi autem debeat fieri confeſſio, vel qualem illum oporteat eſſe, qui aliorum crimina judicat,* ex *e* eodem l. de pœnitentia, *cap. 10. docetur, cùm dicatur.*

C. I.

QVi *f* vult confiteri peccata, ut inveniat gratiam, quærat ſacerdotem ſcientem ligare & ſolvere: ne, cùm negligens circa ſe extiterit, negligatur ab illo, qui eum miſericorditer monet & petit, ne ambo in foveam cadant, quam ſtultus evitare noluit. Tanta itaque vis confeſſionis eſt, ut ſi deeſt ſacerdos, confiteatur proximo. Sæpe enim contingit, quòd pœnitens non poteſt confiteri coram ſacerdote, quem deſideranti nec locus, nec tempus offert: & ſi cui ille confitebitur, poteſta-

a *Polyc. lib. 4. tit. 31. Burch. l. 2. c. 128. & l. 19. c. 95. Ivo p. 6. c. 202. & part. 13. c. 25. & p. 13. c. 107.* b *Polyc. l. 6. tit. 20. Burch. lib. 19. c. 66. Ivo part. 15. c. 80.*

a *Sent. 4. diſt. 16. Polyc. l. 6. tit. 20.* b *al. nec.* c *Et in concil. Vrbani ſecundi apud Melphiam, c. 15. Et in concil. Gregor. VII. anno 1080. Sent. 4. diſt. 15.* d *Iac. 2.* e *In lib. de vera & falſa pœnitentia, inter opera B. Aug. Sent. 4. diſt. 17.* f *Sup. diſtinct. 1. c. quem pœnitet. §. quare qui.*

vem ſolvendi non habet, fit tamen dignus venia ex deſiderio ſacerdotis, qui ſocio confitetur turpitudinem criminis. Mundati *a* enim ſunt leproſi, dum irent oſtendere ora ſacerdotibus, antequam ad eos pervenirent. Vnde patet Deum ad cor reſpicere, dum ex neceſſitate prohibetur ad ſacerdotes pervenire. Sæpe quidem eos quærunt ſani & læti: ſed dum quærunt, antequam perveniant ad eos moriuntur. Sed Dei miſericordia eſt ubique, qui & juſtis *b* novit parcere, etſi non tam citò, ſicut ſi ſolverentur à ſacerdote. Qui igitur omnino confitetur ſacerdoti, meliori, quàm poteſt, confiteatur: & ſi peccatum occultum eſt, ſufficiat referre in notitiam ſacerdotis, ut grata ſit oblatio muneris. *& infrà, capite 12.* ¶ Laboret itaque pœnitens in eccleſia eſſe, & ad eccleſiæ unitatem tendere: niſi enim unitas eccleſiæ ſuccurrat, niſi quod deeſt peccatori, ſua operatione *c* compleat, de manibus inimici non eripietur anima mortui. Credendum eſt enim (& pietas fidei expoſtulat credere) quòd omnes eleemoſynæ totius eccleſiæ, & orationes, & opera juſtitiæ, & miſericordiæ ſuccurrant recognoſcenti mortem ſuam ad converſionem ſuam. Ideoque nemo dignè pœnitere poteſt, quem non ſuſtineat unitas eccleſiæ: ideoque non petat ſacerdotes per aliquam culpam ab unitate eccleſiæ diviſos. Iudas enim pœnitens ivit ad Phariſæos, reliquit Apoſtolos, nihil invenit auxilii, ſed augmentum deſperationis. Dixerunt enim: [Quid *d* ad nos? tu videris:] ſi peccaſti, tibi ſit, non tibi ſuccurrimus, non peccata tua charitativè ſuſcipimus, non comportanda promittimus, non qualiter deponas onus, docemus. Quid enim nobis & miſericordiæ, qui nec opera ſequimur juſtitiæ? iſſet *e* ad fratres, iſſet ad illos, qui oraverant pro ſocru *f* Petri febricitante, qui Chananæam improbam miſericordiæ obtulerant. Interrogaſſet Petrum pro ſe lachrymas effundentem: non *g* fugiſſet Mariam & Martham, quæ vitam Lazaro impetraverant, non *h* turbam plorantem, quæ unicum filium acquiſierat viduæ. Ivit ad diviſos, & diviſus periit. *& infrà, cap. 20.* ¶ Sacerdos itaque, cui omnis offertur *i* peccator, ante quem ſtatuitur omnis languor, in nullo eorum ſit judicandus, quæ in alio judicare eſt promptus. Iudicans enim alium, qui eſt judicandus, condemnat ſeipſum. Cognoſcat igitur ſe, & purget in ſe, quod alios videt ſibi offerre. Caveat ergo, ut à ſe abjecerit, quidquid in alio damnoſum reperit: animadvertat, quod dicitur: [Qui *k* ſine peccato eſt, primus in eam lapidem mittat.] Ideò enim liberavit peccatricem, quia non erat, qui juſtè projiceret lapidem. Quomodo lapidaret, qui ſe lapidandum cognoſceret? Nullus enim erat ſine peccato: in quo intelligitur, omnes crimine fuiſſe reos. Nam venialia ſemper remittebantur per cæremonias. Si quod igitur in eis peccatum erat, criminale erat. Deteriores itaque in hoc ſunt ſacerdotes, ſe priùs non ædificantes, illis qui Dominum obſervabant inſidiis. In hoc itaque patentiſſimum eſt crimen ſacerdotum, & ultra modum deteſtabile, qui non priùs ſe judicant, & alios alligant. Deberent enim in ſe timere crimen, quod in aliis timuerunt, & deteſtabile ſenſerunt. Illi quidem adeò cæci erant, quòd ſummam ſapientiam ſperabant capere ſuis inſidiis. Quod illis patuit, quod tunc quiſque vitavit, vitet ſacerdos, qui in hoc errore pejor illis Iudæis extiterit. Caveat ſpiritualis judex, ut ſicut non commiſit crimen nequitiæ, ita non careat munere ſcientiæ. Oportet enim ut ſciat cognoſcere quidquid debet judicare. Iudiciaria enim poteſtas hoc expoſtulat, ut, quod debet judicare, diſcernat. Diligens igitur inquiſitor, & ſubtilis inveſtigator ſapienter, & quaſi aſtutè interroget à peccatore, quod forſitan ignorat, vel verecundia velit occultare. Cognito itaque crimine, varietates ejus non dubitet inveſtigare, & locum, & tempus, & cætera, quæ ſupra diximus exponendo eorum qualitates. Quibus cognitis ſit benevolus, paratus erigere, & ſecum onus portare: habeat dulcedinem in affectione, pietatem in alterius crimine, diſcretionem in varietate; adjuvet confitentem orando, eleemoſynas dando, & cætera bona pro eo faciendo: ſemper eum juvet leniendo, conſolando, ſpem promittendo, & cùm opus fuerit, etiam increpando. Doleat *a* loquendo, inſtruat operando, ſit particeps laboris, qui particeps vult fieri gaudii: doceat perſeverantiam: caveat, ne corruat, ne juſtè perdat poteſtatem judiciariam. Licet enim pœnitentia ei poſſit reparare gratiam, non tamen mox reſtituit in poteſtatem primam. Et *b* ſi enim Petrus poſt lapſum reſtitutus fuerit, & ſæpe lapſis ſacerdotibus reddita ſit dignitatis poteſtas, non eſt tamen neceſſe, ut hoc omnibus concedatur quaſi ex auctoritate. Invenitur enim auctoritas, quæ concedit, & quaſi imperat: invenitur illa, quæ minimè concedit, ſed vetat quæ ſcripturæ non repugnant, ſed concordant, ſi locus, & tempus, & modus pœnitentiæ pacem adhibeant. Cùm enim tot ſunt, qui labuntur, ut priſtinam dignitatem ex auctoritate *c* defendant, & quaſi auſum peccandi ſibi faciant, reſcindenda eſt iſta. Si verò locus eſt ubi iſta non concurrant, reſtitui poſſunt qui peccant. Itaque Pontifex juſtus et diſcretus non cogitur ſacerdotes ſuos ſemper deponere, nec mox reſtituere, niſi ſtatutum fuerit à Romano Pontifice.

Caveat ſacerdos, ne peccata pœnitentium alii manifeſtet; ſi fecerit, deponatur.

C. II. ¶ *Deponatur ſacerdos, qui peccata pœnitentis publicare præſumit.*

Vnde Gregorius.

SAcerdos *d* ante omnia caveat, ne de his, qui ei confitentur peccata, alicui recitet, non propinquis, non extraneis, neque, quod abſit, pro aliquo ſcandalo. Nam ſi hoc fecerit, deponatur, & omnibus diebus vitæ ſuæ ignominioſus peregrinando pergat.

3 pars. *Quòd autem dicitur, ut pœnitens eligat ſacerdotem ſcientem ligare & ſolvere, videtur eſſe contrarium ei, quod in canonibus invenitur, ut nemo videlicet parochianum alterius judicare præſumat. Sed aliud eſt, favore, vel odio proprium ſacerdotem contemnere, quod ſacris canonibus prohibetur: aliud, cæcum vitare, quod hac auctoritate quiſque facere monetur, ne, ſi cæcus cæco ducatum præſtet, ambo in foveam cadant.*

C. III. ¶ *Cuilibet ſacerdoti commiſſum, niſi ejus ignorantia, alter ſacerdos ad pœnitentiam non ſuſcipiat.*

Vnde Vrbanus Papa II.

PLacuit *e*, ut deinceps nulli ſacerdotum liceat quemlibet commiſſum alteri ſacerdoti ad pœnitentiam ſuſcipere ſine ejus conſenſu, cui priùs ſe commiſit, niſi pro ignorantia illius, cui pœnitens priùs confeſſus eſt. Qui verò contra hæc ſtatuta facere tentaverit, gradus ſui periculo ſubjacebit.

DISTINCTIO VII.

1 ps TEmpus verò pœnitentiæ eſt uſq; ad ultimum articulum vitæ.

a Luc. 17. b *iſtis.*] *videtur legendum.* c *opitulatione.*] *origin.* d *Matth. 27.* e *ſiiſſet.*] *orig. antiquum.* f *Luc. 4. Matth. 15.* g *Ioann. 11.* h *Luc. 7.* i *profertur.*] *origin.* k *Ioann. 8.*

a *Doceat.*] *vera lectio.* b *Vide Iſidorum in præfatione de ſummo bono.* c *alit. auctore.* d *Sentent. 4. diſtinct. ... lib. 6. titul. 20. Anſelm. lib. 11. cap. 25.* e *Sup. 9. quæſt. ... Sentent. ibid.*